

Sjukhusbiblioteket kan spara tid åt den forskande läkaren

■ I anslutning till Läkartidningens intressanta artikelserie »Verktyg för klinisk forskning – Teori och handgrepp för den forskande läkaren« vill vi från sjukhusbibliotekets sida visa hur vi kan spara tid åt den forskande läkaren och även åt övrig sjukhuspersonal som forskar.

1. *Sökstöd vid litteratursökningar.* Bibliotekarierna har stor kunskap i att söka i databaser och tillsammans med ämnesexperten hitta bakgrundsmaterial. Detta kan även ske på ett uppdrag från forskaren, dvs vi gör jobbet åt dig.

2. *Hitta författarinstruktioner.* Via sidan Vårdverktaget <www.vardverktaget.se> (»Hur man skriver« under fliken »FoU & Bibliotek«) hittar du författarinstruktioner till de flesta olika tidskrifter.

3. *Open access och forskningsmedel från Vetenskapsrådet.* Vetenskapsrådet har nu som krav att artiklar som skrivs om det de beviljat pengar till ska vara tillgängliga utan prenumerationer. Hur man går till väga finns det bl a länkar till på samma sida som ovan; du kan också kontakta ditt bibliotek.

4. *Referenshantering och support.* När referenshanteringen krånglar, kontakta oss. Vi har ofta redan sett problemet. Tillhandahåller sjukhuset/universitetet/högskolan ett referenshanteringsprogram? Hör med biblioteket. Ofta betalar sjukhusens FoU för s k sajtlisans för ett program. Flera olika system finns samlade på Vårdverktaget (»Referenser & citering« under fliken »FoU & Bibliotek«). Där finns även en hel del gratisvarianter.

5. *Skriva ny forskningsansökan.* Citeringar, impaktfaktor, H-index. Biblioteket kan hjälpa dig att få fram siffrorna.

6. *E-tidskrifter och e-böcker.* Prenumerationer betalas av landsting, högskolor och universitet så att forskaren

och vårdpersonalen ska ha så stor tillgång som möjligt direkt via datorn. Mycket är tillgängligt hemifrån. Hör med biblioteket hur man gör.

7. *Allt finns inte på internet.* Beställ artiklar och böcker via biblioteket. Vi samarbetar även över gränserna för

att få fram det som efterfrågas.

Vi gör mer än detta för personalen på sjukhusen, såsom patientinformation till dina patienter och medverkan vid HTA-arbetet (health technology assessment), men det är inte ämnet för denna kommentar.

Tveka inte att kontakta ditt bibliotek! Alla har inte samma service, men genom samarbete hjälps vi åt.

Föreningen Sveriges sjukhusbibliotekschefer genom

Marie Källberg
chefbibliotekarie,
Karolinska
universitetssjukhuset,
Stockholm
marie.kallberg@karolinska.se

*
Föreningen Sveriges sjukhusbibliotekschefer består av chefbibliotekarier och bibliotekarier vid närmare 40 bibliotek på sjukhus, från Ystad i söder till Luleå i norr.

Sorgliga angrepp på »Min journal på nätet«

■ Representanter för Upplands allmänna läkarförening (UAL) har skrivit upprepade artiklar om det projekt som drivs i Uppsala och som bland annat syftar till att ge patienten möjlighet att via säker inloggning läsa sin journal över nätet. Nyligen publicerades i Läkartidningen ett inlägg av skyddsombudet Anna Rask Andersen och Torbjörn Karlsson från UAL med rubriken »Nonchalans när universitet och landsting behandlar känsliga personuppgifter« (LT 11/2013, sidorna 566-7).

Genomgående tema har varit formella angrepp på projektet, och lokalt har man med alla till buds stående medel försökt att stoppa eller åtminstone försena projektet. Man har hittills inte kommit med något konkret bidrag för att föra projektet framåt. I denna process har man anmält projektet, landstinget och de forskare som studerar projektet och dess effekter till följande sju instanser:

- Datainspektionen
- Centrala etikprövningsnämnden
- Polisen
- Socialstyrelsen
- Justitieombudsmannen
- Arbetsmiljöverket
- Uppsala universitet

Svar har hittills erhållits från Datainspektionen, Centrala etikprövningsnämnden samt Uppsala universitet, som alla lämnat anmälningarna utan

åtgärd. Myndigheterna har alltså gjort en annan bedömning än Upplands allmänna läkarförening.

Det projekt som i fullständig politisk enighet har drivits i Uppsala kommer nu att skalas upp till att gälla hela landet. Politiskt anses projektet högprioriterat och arbetet kommer att bedrivas skyndsamt.

Som gammal facklig förtro-

endeman åren 1975–1981 gör det mig sorgsen att se Läkarförbundets agerande.

Leif Lyttkens
docent, med dr,
tidigare bl a ansvarig
för införandet av elektronisk patientjournal
i Landstinget i Uppsala län; nu
en av de ansvariga för införandet av »Min journal på nätet«
leif.lyttkens@ul.se

REPLIK:

Sveriges lagar gäller även här

■ Enligt patientdatalagen är syftet med patientjournalen i första hand att bidra till en god och säker vård av patienten. Upplands allmänna läkarförening anser att ansvariga för journalprojektet utsätter patienterna för risker och äventyrar ett av sjukvårdens viktigaste arbetsverktyg i sin iver att bli först i Sverige med att lägga ut journaler på nätet. Då vi inte har fått gehör för våra synpunkter har vi i stället tvingats att anmäla till tillsynsmyndigheter, då ansvariga begår lagbrott.

Myndigheternas utredningar är inte avslutade med några få undantag. För det första vidtog JO ingen åtgärd trots att landstinget i två fall vägrat lämna ut allmänna handlingar. För det andra avskrev Johan Munck, Centrala etikprövningsnämnden, vår anmälan om brott mot etik-

prövningslagen när landstinget samlade in känsliga personuppgifter i en webbenkät, som landstingsanställda patienter tvingades svara på för att få ta del av sin journal på nätet. Anledningen var att landstinget döpte om forskningsprojektet till verksamhetsuppföljning. Men projektet var planerat och finansierat som forskning, i samarbete med Uppsala universitet och flera andra universitet, samt med forskningsanslag (!) från Vinnova.

Det finns fördelar med att patientjournaler görs enkelt tillgängliga. Vi välkomnar detta nationellt med förhoppning om att det ska resultera i att projektet bedrivs på ett bättre sätt.

Anna Rask-Andersen
Torbjörn Karlsson
Upplands allmänna läkarförening